

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН,
БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАЦІВНИКІВ**

**методичні рекомендації
до виконання індивідуальних завдань**

Запоріжжя 2024

УДК 349(072)

П68

Рекомендовано Науково-методичною
радою ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
(протокол № 1 від 27.09.202X р.)

Укладач

Князькова Л.М., канд. юрид. наук, доцент.

П68 **Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників** : методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань / уклад. Л. М. Князькова. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024. 32 с.

У методичних рекомендаціях наведено завдання, поради і методичні підходи до виконання індивідуальних завдань з дисципліни «Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників», вимоги до оформлення, подання та оцінювання результатів виконання індивідуальних завдань.

УДК 349(072)

© ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024

Зміст

Вступ	4
Змістовний Модуль 1. Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці.....	5
Загальні вимоги до виконання есе	7
Критерії оцінювання есе.....	8
Ситуативні завдання для Модулю 1.....	8
Рекомендовані джерела до Модулю 1.....	12
Змістовний Модуль 2. Правове регулювання соціального забезпечення працівників.....	21
Загальні вимоги до підготовки презентації.....	22
Ситуативні завдання для Модулю 2.....	23
Рекомендовані джерела до Модулю 2.....	26

ВСТУП

В університеті МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА курс «Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників є одним із компонентів підготовки здобувачів вищої освіти. Згідно з програмою здобувачі вищої освіти опановують зміст нормативних актів, що регулюють трудові відносини та відносини соціального забезпечення, а також набувають необхідних практичних навичок у застосуванні законодавства про працю та соціальне забезпечення, навчаються використовувати їх у різних життєвих ситуаціях, що вимагають прийняття юридично грамотних рішень, кваліфікованого правозастосування в царині соціально-трудова відносин.

Цілі навчання

Загальна мета:

1. Сформуванню вміння опанувати нормативні акти у сфері трудового права та права соціального забезпечення.
2. Розвивати у здобувачів вищої освіти навички володіння культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.
3. Навчання спроможності застосовувати отримані знання правових основ регулювання трудових та соціально-забезпечувальних відносин, безпеки праці у практичній діяльності.
4. Сприяти формуванню вмінь щодо застосування нормативно-правових актів, що регламентують професійну діяльність шляхом самостійної роботи.

Певні цілі:

1. Засвоїти теоретичний курс за тематикою робочої програми.
2. Розвинути навички аналітичного та пошукового аналізу нормативних актів.
3. Використовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних трудових спорів.
4. Сприяти засвоєнню юридичної термінології, необхідної для вирішення завдань професійної діяльності.

Методичні рекомендації розроблені на підставі робочої програми з курсу «Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників». Вони складаються із завдань до кожного з двох модулів. Завдання до першого модулю складається із виконання творчого есе та ситуативних завдань. Індивідуальне завдання для другого модулю - з виконання презентації та ситуативних завдань. Здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися з вимогами до виконання кожного з виду робіт а також критеріями їх оцінювання.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН, БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

Здобувачам вищої освіти пропонується написати есе на 3-5 друкованих аркушах за будь-якою запропонованою темою:

1. Індивідуально-трудова відносина: поняття, структура, особливості.
2. Колективні трудові відносина: поняття та правове регулювання.
3. Правовий статус учасників трудових правовідносин.
4. Правове становище працівників у трудових правовідносинах.
5. Роботодавці як суб'єкти трудових правовідносин: поняття, класифікація й характеристика критеріїв правосуб'єктності.
6. Концепція юридичної особи як суб'єкта трудового права: її сутність. Співвідношення трудової правосуб'єктності з цивільною правосуб'єктністю юридичних осіб.
7. Профспілки як суб'єкти трудових правовідносин. Особливості правового статусу профспілок.
8. Права профспілок: характеристика існуючих систем їх класифікації.
9. Права профспілок: їх характеристика за обсягом (ступенем самостійності) та за колом осіб.
10. Уніфікація та диференціація у трудовому праві України.
11. Міжнародні договори у системі джерел трудового права України.
12. Особливості трудових відносин в умовах воєнного стану.
13. Вплив конвенцій Міжнародної Організації Праці на трудове законодавство України.
14. Локальна норма в трудовому праві України.
15. Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу.
16. Концептуальні засади державно-правового механізму захисту прав працівників в умовах інтеграції України до Європейського Союзу.
17. Правове регулювання трудових відносин у країнах Західної Європи.
18. Соціальний діалог як основа реалізації концепції гідної праці.
19. Принципи соціального діалогу у сфері праці.
20. Види соціального партнерства в окремих зарубіжних країнах.
21. Юридичні факти у трудовому праві України та їх класифікація.
22. Застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні.
23. Співвідношення трудового договору та цивільно-правових договорів, пов'язаних з працею.
24. Порядок укладання трудового договору.

-
25. Контракт як особлива форма трудового договору.
 26. Особливості трудового договору про дистанційну роботу.
 27. Трудовий договір з нефіксованим робочим часом.
 28. Особливості спрощеного режиму регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва в умовах воєнного стану.
 29. Особливості правового регулювання праці домашніх працівників.
 30. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника.
 31. Розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця.
 32. Призупинення трудового договору в умовах воєнного стану.
 33. Правове регулювання робочого часу.
 34. Правове регулювання часу відпочинку.
 35. Щорічні відпустки та порядок їх надання.
 36. Соціальні відпустки: види, тривалість, порядок надання.
 37. Правове регулювання заробітної плати.
 38. Системи оплати праці.
 39. Гарантійні та компенсаційні виплати.
 40. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності працівників.
 41. Відмінності матеріальної відповідальності у трудовому праві від цивільно-правової відповідальності.
 42. Досудовий порядок розгляду індивідуальних трудових спорів.
 43. Правове регулювання колективних трудових спорів.
 44. Гарантії трудових прав працівників, призваних на військову службу.
 45. Роль профспілок у здійсненні громадського контролю за законодавством про безпеку та здоров'я працівників.
 46. Примирні процедури вирішення колективних трудових спорів.
 47. Імплементация Європейських стандартів безпеки і здоров'я працівників у законодавство України.
 48. Розслідування нещасних випадків на виробництві.
 49. Особливості розслідування нещасних випадків у період воєнного стану.
 50. Проблеми гендерної рівності у трудових відносинах.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ЕСЕ

Обсяг виконаного есе 3-5 друкованих аркушів з наступними параметрами сторінки формату А4: верхнє поле – 20 мм; нижнє поле – 20 мм; лівє поле – 30 мм; правє поле – 15 мм. Інтервал: 1,5, розмір шрифту 14, гарнітура Arial, виноски друкуються 10 шрифтом.

Нумерація сторінок проводиться у верхній частині аркушу (по центру або праворуч). 1-а сторінка – титульний аркуш – не нумерується. Не допускаються вставки на полях і між рядків.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ЕСЕ:

Структура виконаного контрольного завдання включає:

- титульний аркуш;
- зміст;
- список літератури, використаної в процесі виконання контрольного завдання.

Список літератури є обов'язковою складовою частиною виконаного завдання. У нього включаються нормативні правові акти та інші джерела, які були використані при написанні роботи (навчальні видання, монографії, збірники статей, публікації в періодичних виданнях). При складанні списку літератури спочатку наводиться список нормативних правових актів (по ієрархії), офіційних актів судових органів, матеріалів судової практики, а потім – спеціальна і наукова література в алфавітному порядку прізвищ авторів або назв (якщо джерело є колективною працею або збіркою). Список літератури оформлюється згідно вимог ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с. Посилання на літературу в тексті подаються за таким зразком: [7, с. 123], де 7 – номер джерела за списком, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1; 4; 8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257].

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ЕСЕ

Виконане завдання має бути структурно чітко вибудоване, демонструвати логічну послідовність викладеного матеріалу, стислість і чіткість формулювань. Воно повинно відобразити власне розуміння здобувачем вищої освіти суті питання, здатність самостійно використовувати літературні джерела, вміння пов'язувати теоретичні положення з їх практичним застосуванням і формулювати висновки.

Текст виконаного завдання повинен бути об'ємним і містити стислий і, разом з тим, досить повний виклад суті теми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕСЕ

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення	0-1
2	достовірність та актуальність матеріалу	0-1
3	наявність ґрунтовних висновків	0-1
4	наявність списку літературних джерел	0-1
5	грамотна і аргументована презентація матеріалу	0-1
Усього		0-5

2. Здобувачі вищої освіти повинні виконати ситуативні завдання, які складаються з двох задач у кожному варіанті. Варіант обирається в залежності від першої літери прізвища здобувача: 1 варіант (А-Д), 2 – (Е-И), 3 – (І-Л), 4 – (М-Р), 5 – (С-Х), 6 – (Ц-Я). Відповіді на практичні завдання повинні бути логічними з обов'язковим посиланням на законодавство України.

ВАРІАНТ 1

Завдання 1

Колективним договором спільного канадсько-українського підприємства передбачено прийняття на роботу всіх працюючих тільки у формі укладення контракту. Контракт передбачав в усіх випадках повну матеріальну відповідальність працівників за завдану підприємству шкоду, переведення в порядку дисциплінарного стягнення працівників на строк до трьох місяців, можливість припинення контракту при розголошенні комерційної таємниці або «відсутності посмішки на обличчі працівника при спілкуванні з клієнтами фірми, які приїхали з Канади чи США».

Чи правомірне включення до змісту контракту таких положень?

Які правові наслідки укладення такого контракту з працівником?

Аргументуйте відповіді теоретичними твердженнями та посиланнями на приписи трудового законодавства.

Завдання 2

Інженера ОСОБА_1 було обрано трудовим колективом до складу ради трудового колективу підприємства. У процесі здійснення своїх повноважень ОСОБА_1 як член РТК неодноразово критикував директора підприємства за неефективний менеджмент, невиконання умов колективного договору, затримку виплати заробітної плати.

За умовами колективного договору членам Ради підприємства надавалося 4 години на тиждень, вільних від роботи, для виконання громадських обов'язків із збереженням середньої заробітної плати за рахунок прибутку підприємства. Конкретного графіка увільнення від трудових обов'язків складено не було.

ОСОБА_1, використовуючи цей вільний час, відправився до прокуратури, де подав скаргу на директора підприємства. При цьому він був відсутній на робочому місці 4 години. Наступного дня директор видав наказ про звільнення ОСОБИ_1 за прогул. За згодою профкому директор не звертався, вважаючи, що ОСОБА_1 є виборним працівником трудового колективу, а не профспілки, а трудовий колектив за законодавством не має права вирішувати це питання.

ОСОБА_1 відмовився отримувати розрахунок і трудову книжку і подав до суду позов про поновлення на роботі.

Яким має бути рішення суду? Чому? Аргументуйте відповіді посиланнями на приписи чинного законодавства.

ВАРІАНТ 2

Завдання 1

Працівник уклав контракт про прийняття на роботу слюсарем-наладчиком, в якому сторонами було передбачено, що він зобов'язувався в разі потреби працювати надурочно без додаткової винагороди і без відповідного наказу, а за це йому надавалась відпустка тривалістю 48 календарних днів у літній час.

Відпрацювавши 6 місяців, працівник подав заяву про надання чергової відпустки. Директор підприємства, враховуючи те, що він до цього часу надурочно ще не працював, так як такої потреби не виникало, розпорядився надати йому відпустку тривалістю 24 календарних дня, як і решті працівників підприємства.

Коли працівник через 48 календарних днів повернувся з відпустки, то виявив, що його вже звільнено з роботи за прогул. Він звернувся з позовом до суду про поновлення на роботі.

Охарактеризуйте контракт як засіб індивідуально-правового регулювання трудових відносин. Ваше ставлення до умов контракту працівника?

Яким повинно бути рішення суду? Чому? Аргументуйте відповіді посиланнями на приписи чинного законодавства.

Завдання 2

На заводі з пенсіонерів, які пропрацювали на підприємстві більше 10 років, було створено Раду робітничої гідності. З метою популяризації роботи цієї Ради директор заводу видав наказ, в якому зобов'язав відділ кадрів оформляти прийняття на роботу і звільнення тільки за згодою Ради робітничої гідності.

Який порядок прийняття на роботу встановлює закон? Дайте правову оцінку наказу директора заводу з посиланням на трудове законодавство України.

ВАРІАНТ 3

Завдання 1

Співробітники підприємства з початком активних бойових дій були безстроково переведені на дистанційну роботу, а згодом одному з працівників було оголошено про встановлення йому простою у зв'язку з введенням воєнного стану. Працівник звернувся з позовом до суду.

Яке рішення повинен прийняти суд? Проаналізуйте ситуацію. Яке рішення прийме суд, якщо працівника звільнено у зв'язку з початком активних бойових дій і неможливістю роботодавця забезпечити працівника роботою?

Обґрунтуйте свої висновки посиланням на трудове законодавство.

Завдання 2

Рішенням правління підприємства «Трикотаж» за появу на роботі в нетверезому стані було звільнено з роботи бухгалтера ОСОБА_1, яка працювала за трудовим договором, а нормувальника ОСОБА_2, з цієї самої причини було переведено на нижче оплачувану роботу терміном на три місяці. Обидва працівники звернулися з позовом до суду з проханням захистити їхні права.

При цьому ОСОБА_1 посилалася на те, що у Правилах внутрішнього розпорядку колективного підприємства не передбачено підстав звільнення з роботи, а ОСОБА_2 вважала, що хоч в останніх і містяться норми про «переведення на нижче оплачувану роботу терміном до 3-х місяців», однак ця норма суперечить трудовому законодавству, яке не передбачає такого дисциплінарного стягнення.

Зробіть правовий аналіз наведених фактів. Сформулюйте правові питання, що вимагають рішення в даному спорі.

Відповідь обґрунтуйте посиланням на законодавчі акти.

ВАРІАНТ 4

Завдання 1

Директор школи уклав з ОСОБОЮ_1 угоду, відповідно до якої ОСОБА_1 протягом двох місяців повинна була здійснити ремонт у школі. По закінченню роботи ОСОБА_1 пред'явила додаткові вимоги: по-перше, збільшити оплату (оскільки робота здійснювалася у вихідні дні, яка оплачується у підвищеному розмірі), та, по-друге, оплатити тимчасову непрацездатність за 5 днів. Які відносини виникли у даному випадку, якою галуззю права вони регулюються? Чи підлягають задоволенню вимоги ОСОБИ_1?

Завдання 2

При укладенні трудового договору з ОСОБОЮ_1 про роботу на посаді інженера-конструктора роботодавець запропонував у зазначений договір включити наступні умови: про режим роботи та відпочинку; про умови оплати праці; про дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку організації; про зобов'язання

протягом перших двох років роботи не використовувати щорічну або інші види відпусток; про зобов'язання не брати участі у страйку; про зобов'язання не працювати за сумісництвом у іншого роботодавця. За угодою з ОСОБОЮ_1 трудовий договір був укладений.

Чи правомірні дії роботодавця? Який порядок укладення трудового договору, в якій формі та який його зміст?

Обґрунтуйте відповіді посиланнями на трудове законодавство України.

ВАРІАНТ 5

Завдання 1

Пенсіонер за віком ОСОБА_1 вирішив влаштуватися на роботу. У зв'язку з цим він звернувся до роботодавця з проханням прийняти його на постійну роботу. Керівник підприємства погодився прийняти його на один рік, враховуючи його пенсійний вік. У яких випадках може бути укладено строковий трудовий договір?

Чи мав право роботодавець укласти з ОСОБОЮ_1 строковий трудовий договір? Проаналізуйте ситуацію з посиланням на трудове законодавство України.

Завдання 2

При проведенні ревізії було встановлено, що бухгалтер ОСОБА_1 15 червня минулого року через недбалість допустила в одному з документів грубу помилку. На підставі акту ревізії керівник підприємства через два місяці після виявлення проступку оголосив бухгалтеру догану.

Чи правомірним є накладено стягнення? Обґрунтуйте висновки посиланням на трудове законодавство України.

ВАРІАНТ 6

Завдання 1

В засобах масової інформації було опубліковано оголошення, що фірма «Контакт» запрошує на роботу менеджера по реалізації продукції фірми: чоловіка не старше 35 років, що володіє англійською та державною мовами.

За цією об'явою до президента фірми звернулась ОСОБА_1, яка відповідає усім вимогам, крім однієї – вона жінка.

Президент фірми відмовив у прийнятті на роботу, пославшись на те, що робота пов'язана з роз'їздами і фірма хоче прийняти на роботу тільки чоловіка. ОСОБА_1 оскаржила відмову в прийнятті на роботу до суду.

Дайте правову оцінку діям роботодавця. Чи зміниться рішення, коли виявиться, що ОСОБА_1 є вагітною?

Завдання 2

Художник ОСОБА_1 уклав з кафе договір на виготовлення і встановлення вітрини-вітражу. Розпочавши роботу і виконавши її майже

наполовину, він захворів і протягом 3 тижнів хворів. Після одужання продовжував розпочату роботу, а за час хвороби звернувся з вимогою оплатити допомогу в результаті тимчасової непрацездатності. Чи підлягають його вимоги задоволенню? Проаналізуйте ситуацію з посиланням на законодавство.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СИТУАТИВНОГО ЗАВДАННЯ

Кожне завдання оцінюється від 0 до 2,5 балів. Загальна максимальна оцінка за два завдання 5 балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ДО МОДУЛЮ 1.

НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення : 17.11.2024).
2. Європейська конвенція з прав людини від 04.11.1950 р., ратифікована Україною 17.07.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 23.11.2024).
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення : 24.11.2024).
4. Про мінімальний вік для прийняття на роботу : Конвенція МОП, 1973 р. (ратифікована 7 березня 1979 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_054#Text (дата звернення: 17.11.2024).
5. Про рівну винагороду чоловіків і жінок за працю рівної цінності : Конвенція МОП № 100, 1951р. (ратифікована 9 червня 1956 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_002#Text (дата звернення: 17.11.2024).
6. Про скасування примусової праці : Конвенція МОП № 105, 1957 р. (ратифікована 5 жовтня 2000 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_013#Text дата звернення: 17.11.2024).
7. Про безпеку та гігієну праці та виробниче середовище: Конвенція МОП № 155 від 22 червня 1981 року (ратифікована Україною 02.11.2011 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_050#Text (дата звернення 05. 11.2024)
8. Про політику в галузі зайнятості: Конвенція МОП № 122 1964р. (ратифікована 29 травня 1968 р.). URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_062#Text (дата звернення: 20.11.2024).

9. Про оплачувані відпустки : Конвенція МОП № 132 1970 р. (переглянута у 1990 р.), (ратифікована 29 травня 2001 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_022#Text (дата звернення : 20.11.2024).

10. Про сприяння колективним переговорам : Конвенція МОП № 154, 1981 р. (ратифікована 4 лютого 1994 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_006#Text (дата звернення: 20.07.2024).

11. Про безробіття : Конвенція МОП № 2, 1919 р. (ратифікована 4 лютого 1994 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_143#Text (дата звернення 20.11.2024).

12. Про примусову чи обов'язкову працю : Конвенція МОП № 29, 1930 р. (ратифікована 9 червня 1956 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_136#Text (дата звернення 20.11.2024).

13. Про щорічні оплачувані відпустки : Конвенція МОП № 52 1936 р. (ратифікована 11 серпня 1956 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_003#Text (дата звернення 20.11.2024).

14. Кодекс Законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР* від 17.12.1971 р., № 50. ст. 375. (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 20.11.2024).

15. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 р. №2136-1X. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 17.11.2024).

16. Про відпустки : Закон України від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 2. ст.4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#> (дата звернення 17.11.2024).

17. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>. (дата звернення 17.08.2024).

18. Про загальнообов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text> (дата звернення 17.11.2024).

19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання трудових відносин з нефіксованим робочим часом : Закон України від 18.07.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2421-20#Text> (дата звернення : 20.11.2024).

20. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23 грудня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text> (дата звернення 17.08.2024).

21. Про колективні договори і угоди від 1 липня 1993 р. (втрата чинності відбудеться після припинення воєнного стану) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text> (дата звернення : 19.11.2024).

22. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 3 березня 1998 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 17.11.2024).

23. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 вересня 1999 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text> (дата звернення 17.11.2024).

24. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності від 22 червня 2012 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text> (дата звернення 17.11.2024).

25. Про колективні угоди і договори: Закон України від 23 лютого 2023 року. Text (набирає чинності через шість місяців після припинення чи скасування воєнного стану). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2937-20#Text> (дата звернення : 17.11.2024).

26. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95ВР. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення : 17.11.2024).

27. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення : 17.11.2024).

28. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання : Закон України від 23 вересня 1999 року (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (дата звернення 17.11.2024).

29. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного нагляду (контролю) у сфері

техногенної та пожежної безпеки : Закон України від 02.05.23 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3063-20#Text>. (дата звернення : 17.11.2024).

30. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність : Закон України від 19 липня 2022 р. № 2434-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2434-20#Text> (дата звернення : 17.11.2024).

31. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон України від 25.04.2024 р. №5695 URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/248914.html> (дата звернення : 17.11.2024).

32. Деякі питання організації роботи державних службовців та працівників державних органів у період воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2022 р. №440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення : 26.11.2024)

33. Деякі питання організації роботи працівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки на період воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2022 р. № 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення : 26.11.2024).

34. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджений Постановою Кабінету Міністрів від 17 квітня 2019 р. №337. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#n12> (дата звернення : 17.11.2024).

35. Постанова Верховного Суду від 21 червня 2023 року у справі № 149/1089/22. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/111772371> (дата звернення: 23.11.2024).

36. Постанова Верховного Суду від 21 червня 2023 року. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111772371> (дата звернення 24.11.2024).

НАУКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрійчук О. В. Зарубіжний досвід правового регулювання нагляду та контролю за додержанням трудового законодавства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Юриспруденція. 2014. №9-2 Т. 2. С. 7-9.

2. Бойко Р. Б. Правовий аспект охорони праці: міжнародний досвід для України. *Вісник академії адвокатури України*. 2011. С. 81-86.

-
3. Величко Л. Ю. Сфера дії трудового права України в умовах євроінтеграції : дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2018. 411 с.
 4. Венедіктов С. В., Спіцина Г. О. Трудове право в державах Європи : підручник. Київ : Ніка-Центр, 2017. 183 с.
 5. Венедіктов С. В. Міжнародне та порівняльне трудове право : підручник. Київ : Діа, 2023. 260 с.
 6. Гребенюк В. В. Припинення трудового договору з підстав, передбачених контрактом : дис... канд.. юрид. наук 12.00.05. Харків, 2021. 203 с.
 7. Галицька Д. С. Адаптація національного трудового законодавства про відповідальність до законодавства Європейського Союзу : дис. ...канд. юрид. наук. Київ, 2018. 216 с.
 8. Гапон О. Є. Адаптація трудового законодавства України про час відпочинку до законодавства Європейського Союзу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015. 20 с.
 9. Гетьманцева Н., Процьків Н., Правова Природа трудового та цивільного договорів. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №8. С. 100-106. : URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/8/17.pdf>.
 10. Григор'єва О. В., Лавріненко І. О. Впровадження Європейських стандартів охорони праці в діяльність українських підприємств. *Електронний журнал «Ефективна економіка»*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5043> (дата звернення: 05.11.2024).
 11. Глущенко М. П. Захист прав працівників у випадку призупинення дії трудового договору в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2022. Випуск 74 : частина 1. С. 176-172. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/01/32.pdf>.
 12. Дайджест практики ЄСПЛ щодо питань дискримінації на роботі. URL : <http://surl.li/idortr> (дата звернення 21.11.2024).
 13. Данилов М. О. Трудовий договір за законодавством України та країн Європейського Союзу : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 205 с.
 14. Дарморіс О. М. Становлення та розвиток трудового права Європейського Союзу : дис. ...канд. юрид. наук. Одеса, 2010. 226 с.
 15. Жданова О. С. Зарубіжний досвід організації системи соціально-трудова відносин та специфіка функціонування трудових судів на прикладі Франції. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 72. С. 176–181.
 16. Ківалова Т., Чанишева Г. Цивільно-правові договори, пов'язані з працею та трудові договори: питання співвідношення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2022. Том 33 (72), № 2. С. 53-58. URL: https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/2_2022/10.pdf.

17. Киян В. Щодо призупинення трудового договору в умовах воєнного стану. *Науковий вісник ДДУВС*. 2022. Спеціальний випуск №2. С. 469-475. URL: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/S2/s-2-2022-469-475.pdf>.

18. Kniazkova L., Karatumanova A. LEGAL REGULATION OF LABOR RELATIONS IN CANADA. *The 41st International scientific and practical conference "Priority Areas of Modern Science"* (21 - 22 November, 2022) Nika Publishing, Liverpool, Great Britain. 2022. P. 77-82.

19. Князькова Л. М., Черних Є. М. Щодо імплементації Європейських стандартів безпеки праці у вітчизняне законодавство. *МНТК «MININGMETALTECH 2023 – Гірничо-металургійний комплекс: інтеграція бізнесу, технологій та освіти»* (м. Запоріжжя, 29-30 листопада 2023 р.). Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2023. Т.2. С.121-124.

20. Князькова Л. Дистанційна робота: застосування у період воєнного стану. *Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку : матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару* (м. Кривий Ріг, 24 травня 2024 року). Кривий Ріг, 2024. С.173-176.

21. Князькова Л. Призупинення трудового договору: формування судової практики. *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики : матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ : МДУ, 2024. С. 92-95.

22. Князькова Л. М. Захист соціальних прав громадян України на шляху до Європейської інтеграції. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. С.163-171.

23. Князькова Л. М. Захист соціальних прав внутрішньо переміщених осіб у період військової агресії Росії проти України. *Національне та міжнародне право: історія, сучасність, перспективи розвитку : матеріали I–ї Міжнародної науково-практичної конференції до 110-річчя Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського* (м. Вінниця, 09-10 червня 2022 року). Вінниця, 2022. С. 132-136.

24. Князькова Л. М. Судовий захист прав громадян у період воєнного стану. *Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану : матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції*, м. Кропивницький, 01.07.2022. Кропивницький, 2022. С. 177-180.

25. Князькова Л. М. Європейські соціальні стандарти: правовий зміст. *II Маріупольський конституційний форум «Візії майбутнього: Конституційний вимір повоєнного відновлення України та*

Європейської інтеграції» : збірник матеріалів і тез (м. Київ, 6 жовтня 2023 р.). Київ, 2023. С. 92-96.

26. Князькова Л. М. Виконання судових рішень щодо заборгованості пенсійних виплат. *Соціально-правова політика України в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови* : матеріали Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Київ, 10 листопада 2023 р.) Київ, 2023. С. 167-171.

27. Князькова Л. М. Право на захист громадян України в країнах ЄС. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми реалізації норм Конституції України в умовах воєнного стану»*, м. Івано-Франківськ 27 червня 2022 р. Івано-Франківськ, 2022. С. 44-48.

28. Князькова Л. М. Імплементация міжнародних стандартів захисту соціальних прав внутрішньо переміщених осіб у національне законодавство та судову практику». *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики* : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції м. Маріуполь, 23 червня 2022 р. Маріуполь, 2022. С. 163-168.

29. Кузнецова М. Ю. Міжнародно-правові аспекти охорони прав людей з обмеженими можливостями. *Юридичний науковий журнал*. 2020. №2. С. 110-112.

30. Лазор І. В. Правове регулювання дисципліни праці в Україні та зарубіжних країнах. порівняльно-правовий аспект. *Актуальні проблеми політики*. 2011. Вип. 42. С. 247 - 256.

31. Лисенко Г. Трудові vs. цивільно-правові договори: що обрати? 24.05.2024. URL : <https://www.hsa.org.ua/blog/trudovi-vs-civilno-pravovi-dogovori-shho-obrati>. (дата звернення : 17.11.2024).

32. Макогон О. В. Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу про регулювання трудових відносин працівників-мігрантів : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 232 с.

33. Малюга Л. Ю. Адаптація соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу : дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2020. 414 с.

34. Муравйов В. І., Смирнова К. В., Влялько І. В. Європейське право: право Європейського Союзу. Книга друга: матеріальне право Європейського Союзу : навч. посібник. Київ : ІнЮре, 2015. 456 с.

35. Наньєва М. І. Укладення трудового договору за законодавством України та окремих зарубіжних країн : дис... канд. юрид. 12.00.05. Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2017. 224 с.

36. Назаров Д. В. Гармонізація законодавства України з законодавством Європейського Союзу в регулюванні праці молоді : дис. ... к-та. юрид. наук. Київ, 2009. 186 с.

37. Назарук О. Правові аспекти дистанційної роботи у сучасних реаліях. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. №1 (33). С. 60-64.

38. Овіннікова Р. В., Князькова Л. М. Роль профспілок у здійсненні громадського контролю за законодавством про охорону праці. *Охорона праці: освіта і практика. Проблеми та перспективи розвитку охорони праці* : праці IV Всеукраїнської науково–практичної конференції викладачів та фахівців–практиків та XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів. Львів, 2024. С. 107-109.

39. Омельченко О. Л. Адаптація трудового законодавства України до законодавства Європейського Союзу : дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 185 с.

40. Островерх А. М. Вплив конвенцій Міжнародної організації праці на трудове право України в сучасний період. *Альманах міжнародного права*. 2021. Вип. 24. С. 43-50.

41. Прогонюк Л. Ю. Феномен призупинення трудового договору на період воєнного стану. *Актуальні проблеми приватного та публічного права* : матеріали V Міжнародної конференції, присвяченої 94-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, д.ю.н., професора Процевського О.І., м. Харків, 31.03.2023 р. Харків, 2023. С.105-108.

42. Прокопчук Ю. М. Міжнародно-правові аспекти охорони праці інвалідів. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 3. С. 246–252.

43. Пилипенко П. Д., Рим О. М. Про свободу переміщення працівників країнами Європейського Союзу. *Вісник Львівського університету*. 2018. С. 189–198.

44. Поліщук, Т., Цветкова, К., Лисенко, Г., Навроцький, Д., Матова, Т. Панченко, М., Андрушко, А., Матвійчук Н., Трудовий договір із нефіксованим робочим часом. Методичний матеріал «Робота адвоката з трудовими договорами: від укладення до розірвання», підготовлений Комітетом НААУ з питань трудового права. 30.04.2024. URL : <https://www.hsa.org.ua/blog/trudovii-dogovir-iz-nefiksovanim-robocim-casom> (дата звернення : 17.11.2024).

45. Рим О. М. Трудове право Європейського Союзу : монографія. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2020. 596 с.

46. Середа О. Г. Міжнародні стандарти з охорони праці: сучасний стан та перспективи адаптації законодавства України. *Публічне право*. 2013. № 2. С. 219-226.

47. Сьомич М. І. Особливості міжнародного трудового права. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки»* (28 жовтня

2017 м. Полтава), Полтава, 2017. С. 263-264.

48. Сьомич М. І. Правове регулювання трудових відносин у країнах Західної Європи та США в контексті його удосконалення в Україні. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2007. №1(38). С. 64-67.

49. Венедіктов С. В. Трудове право Сполучених Штатів Америки : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2018. 168 с.

50. Тamarжинський О. В. Зарубіжний досвід правового регулювання запровадження гнучких форм праці. *Юридична наука*. 2020. №2 (104). С. 557-564.

51. Трудове право : підручник / за заг. ред. О. М. Ярошенко. Харків, 2022. 376 с.

52. Трудове право України : підручник / за ред. М. І. Іншин, В. Л. Костюк. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 600 с.

53. Яцишин В. В. Принципи соціального діалогу у сфері праці : дис... докт. філософії за спеціальністю 081 Право. Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2021. 241 с.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ

1. Індивідуальне завдання до 2-го модулю курсу «Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників складається з презентації на актуальну тему та виконання ситуативних завдань.

Здобувачам вищої освіти необхідно підготувати презентацію на будь-яку із запропонованих тем із 8-10 слайдів:

1. Етапи формування та розвитку державної системи соціального забезпечення України.
2. Концепція реформи соціального забезпечення в Україні.
3. Соціальне забезпечення — пріоритетний напрям соціальної політики держави.
4. Еволюція системи соціального забезпечення та соціальної підтримки в Україні.
5. Забезпечення державних соціальних гарантій.
6. Соціальні стандарти.
7. Соціальне забезпечення громадян в Україні.
8. Міжнародні правові акти, ратифіковані Україною, у сфері соціального забезпечення.
9. Нормативно-правові акти у сфері соціального забезпечення та соціальної підтримки.
10. Страховий стаж.
11. Пенсії за вислугу років державним службовцям.
12. Докази страхового стажу.
13. Система трудового стажу в зарубіжних країнах.
14. Соціальні ризики як підстава виникнення у особи права на соціальне забезпечення.
15. Непрацездатність: порядок підтвердження.
16. Поняття, ознаки та порядок встановлення стійкої непрацездатності.
17. Інвалідність: поняття та порядок встановлення.
18. Поняття, порядок підтвердження тимчасової втрати працездатності.
19. Система державних органів та їх функції зі здійснення соціального забезпечення.
20. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком.
21. Порядок встановлення інвалідності для призначення пенсій.
22. Пенсії з інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання.
23. Пенсії за вислугу років військовослужбовцям та прирівняним до них особам.
24. Пенсії по інвалідності військовослужбовцям.

-
25. Пенсії сім'ям загиблих військовослужбовців.
 26. Соціальний захист ветеранів військової служби.
 27. Соціальний захист осіб з інвалідністю.
 28. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб.
 29. Міжнародні соціальні стандарти та їх імплементація у законодавство України.
 30. Європейські соціальні стандарти та їх імплементація у законодавство України.
 31. Пенсії за вислугу років працівникам поліції.
 32. Соціальний захист учасників бойових дій.
 33. Зарубіжний досвід соціального захисту дітей, постраждалих від війни.
 34. Систематизація законодавства про соціальне забезпечення.
 35. Становлення та розвиток недержавної системи пенсійного забезпечення в Україні.
 36. Зарубіжний досвід організації системи недержавного пенсійного забезпечення.
 37. Допомоги особам, які не мають право на пенсію.
 38. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
 39. Державні допомоги сім'ям з дітьми.
 40. Механізми надання соціальних послуг в Україні.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Презентація повинна бути виконана на шаблоні Університету «Метінвест політехніка». Структура матеріалів в електронному вигляді повинна відповідати наступним вимогам:

матеріали складаються з:

- титульного слайда;
- інформаційних слайдів;
- завершального слайда.

У титульному слайді вказуються:

- тема роботи;
- прізвище та ім'я і, номер групи та спеціальності, назва курсу.

Інформаційні слайди повинні містити таку інформацію:

- актуальність теми;
- завдання, цілі;
- хід, зміст теми;
- основні висновки.

Крім того, інформаційні слайди можуть містити діаграми і графіки, необхідні текстові, табличні й інші матеріали. Вибір типу інформації, схем структуризації даних та порядок їх викладу здійснюється здобувачем вищої освіти відповідно до мети створення презентації.

Завершальний слайд містить подяку за увагу.

Формат слайдів Параметри сторінки:

-
- розмір слайдів має відповідати розміру екрана;
 - орієнтація слайда – альбомна;
 - нумерувати слайди слід арабськими цифрами без знаків номера, рисочок тощо;
 - графічний і текстовий матеріали розміщуються на слайдах так, щоб ліворуч і праворуч від краю слайда залишалось чисте поле шириною не менше 0,5 см.
- Зміст презентації має бути структурованим. Кожен слайд повинен містити заголовок, який підсумовує інформацію, яка висвітлена на слайді. Презентація має бути логічною початою і завершеною.

2. Здобувачі вищої освіти повинні виконати ситуативні завдання, які складаються з двох задач у кожному варіанті. Варіант обирається в залежності від першої літери прізвища здобувача: 1 варіант (А-Д), 2 – (Е-И), 3 – (І-Л), 4 – (М-Р), 5 – (С-Х), 6 – (Ц-Я).

**Варіант 1.
Завдання 1.**

ОСОБІ_1 (вік 42 роки) було встановлено ІІІ групу інвалідності внаслідок загального захворювання. ОСОБА_1 звернулась до територіального органу Пенсійного фонду України із заявою про призначення пенсії по інвалідності. У територіальному органі Пенсійного фонду України заявнику відмовили, мотивуючи тим, що для призначення пенсії по інвалідності у нього недостатньо стажу (лише 8 років), та порадили звернутися до районного відділу соціального захисту для призначення допомоги як малозабезпеченій особі, оскільки заявник проживає сам.

Чи обґрунтована відмова територіального органу Пенсійного фонду України у призначенні пенсії по інвалідності?

На які види соціального забезпечення має право заявник?

Аргументуйте відповіді посиланнями на законодавство України.

Завдання 2.

У січні 2023 р. в автомобільній катастрофі загинуло подружжя (чоловік 1983 року народження, мав 12 років страхового стажу, жінка 1985 року народження – 10 років страхового стажу). У них залишилося двоє дітей у віці 4 і 9 років, опіку над якими передали батькам дружини. Чи матимуть діти право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника? Якщо матимуть, то у якому розмірі та на який строк буде призначено таку пенсію? Аргументуйте відповідь посиланням на законодавство України.

Варіант 2.

Завдання 1.

Заявник у вересні 2023 року звернувся до Головного управління Пенсійного Фонду у м. Київ із заявою про призначення пенсії за вислугу років як військослужбовець. Має вислугу військової служби та служби в органах внутрішніх справ 25 років. Приймав участь у бойових діях по захисту України від російської агресії. Має посвідчення учасника бойових дій. Грошове забезпечення згідно довідки про грошове забезпечення складає 35 000. На утриманні заявник має двох дітей віком 10 та 13 років. Чи має право заявник право на пенсію за вислугу років?

Якщо має, то у якому розмірі?

Відповіді аргументуйте посиланнями на законодавство України.

Завдання 2.

ОСОБА_1 рятуючи від пожежі майно підприємства, на якому працювала, загинула. Сім'я звернулася за призначенням пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Загиблий мав дитину 6 років. Пенсію на дитину було призначено. Неповнолітньому братові загиблого було відмовлено у призначенні такої пенсії. Чи правомірна відмова у призначенні пенсії братові?

Відповідь обґрунтуйте посиланням на законодавство України.

Варіант 3

Завдання 1

Товариство з обмеженою відповідальністю „Чиста вода”, розпочинаючи свою діяльність, планувало оформити 8 працівників за трудовим договором і 10 працюючих – за цивільно-правовим договором. Виконавчий директор ТОВ звернувся за роз'ясненням щодо обов'язків ТОВ в системі обов'язкового соціального страхування. Зокрема, його цікавило питання постановки на облік у Пенсійному фонді, розміру страхових внесків, обрахунку страхового стажу для персоналу. Він також просив надати перелік необхідних правових актів, які регулюють зазначені питання.

Надайте консультацію з посиланням на відповідне законодавство України.

Завдання 2

ОСОБА_1 38 років при виконанні трудових обов'язків отримала тяжкі опіки. Потерпіла перебувала на стаціонарному та амбулаторному лікуванні протягом трьох місяців, після чого їй було встановлено 3 групу інвалідності. Вона звернулася з проханням про правову допомогу.

Підготуйте консультацію з посиланням на відповідні норми законодавства.

Які права у сфері соціального захисту має ОСОБА _1 ? Чи має вона право на пенсію по інвалідності, виплати на медичний та соціальний догляд, санаторно-курортне лікування?

Варіант 4
Завдання 1

ОСОБА_1, яка мала намір зареєструватись як підприємець, попередньо звернулася за консультацією, які обов'язкові збори до страхових соціальних фондів вона повинна буде сплачувати? Одночасно вона просила роз'яснити, її права щодо користування соціальними виплатами та послугами. Зокрема, її цікавило, чи буде їй оплачуватись лікарняний листок, якщо вона захворіє? Допомога по вагітності і пологах? Чи матиме вона право на грошову допомогу в разі настання безробіття? З якого доходу будуть вираховуватись внески? Чи буде забезпечено зв'язок між розміром її внесків та розміром її майбутньої пенсії за віком? Надайте консультацію.

Завдання 2

Під час аварії на виробництві загинув працівник. На утриманні загиблого були дружина 45 років, син 20 років – здобувач вищої освіти (денної форми навчання), донька 6 років, мати – пенсіонерка за віком. Підготуйте консультацію та дайте відповіді на такі запитання: яким законодавством регулюються питання соціального захисту сім'ї загиблого ? Які права членів сім'ї загиблого у сфері соціального захисту? Які страхові виплати передбачено у разі смерті потерпілого? Хто з членів сім'ї потерпілого має право на соціальне забезпечення?

Варіант 5
Завдання 1

Заявник звернувся за роз'ясненням до територіального органу Пенсійного фонду України. У листі він повідомив, що йому виповнилося 55 років, загальний стаж роботи більш як 35 років, з них 1,5 р. - строкова військова служба, учасник бойових дій, 10 років служба в органах МВС. Чи має він право на достроковий вихід на пенсію?

Складіть консультацію. Зазначте, які вимоги передбачені для призначення пенсії, у тому числі дострокової, згідно з Законом України Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування? Також проаналізуйте можливості надання пенсії заявникові за Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»?

Завдання 2

Особа_1, яка має 30 років трудового стажу на посаді вчителя і досягла віку 55 років, звернулася до Пенсійного фонду за консультацією з такого питання. Чи має вона згідно з чинним законодавством право на пенсію за вислугу років? Чи зараховується до страхового стажу період

перебування жінки у відпустці по догляду за дитиною до 3 років, а також у відпустці без збереження заробітної плати до досягнення дитиною віку 6 років? Як визначається розмір страхових внесків на пенсійне страхування за цей час?

Варіант 6

Завдання 1

ОСОБА-1, учасники бойових дій звернувся із заявою надати йому безоплатну путівку у санаторій. Йому було відмовлено, оскільки минулого року він вже скористався такою соціальною послугою. Заявник звернувся з проханням захистити його права.

Підготуйте консультацію з посиланням на відповідне законодавство.

Завдання 2

Заявник, інвалід 2 групи внаслідок нещасного випадку на виробництві звернувся за консультацією з приводу того чи зараховується час перебування на інвалідності у зв'язку з нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням до стажу роботи із шкідливими умовами, який дає право на призначення пенсії на пільгових умовах і у пільгових розмірах.

Надайте консультацію з посиланням на законодавство України.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СИТУАТИВНОГО ЗАВДАННЯ

Кожне завдання оцінюється від 0 до 2,5 балів. Загальна максимальна оцінка за два завдання 5 балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ДО МОДУЛЮ 2

НОРМАТИВНІ АКТИ

1. Конституція України від 28.06.1996р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 17.12.2024).

2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 49. Ст. 376 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

3. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 9 квітня 1992 р. №2262-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 29. Ст. 399. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3668-17#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

4. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18 травня 2004 року № 1727-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004, № 33-34, ст. 404. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

5. Про загальнообов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000р. № 1533-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

6. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 року № 1057-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 47-48. Ст. 372 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

7. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 2-3. Ст. 11 . (зі змінами та доповненнями 29.01.24). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

8. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 1 червня 2000 р. № 1768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text> (дата звернення 07.12.2024).

9. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15 липня 1999 року № 966-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#n1309> (дата звернення: 07.12.2024).

11. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21 березня 1991 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

12. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 6 жовтня 2005 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

13. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21 листопада 1992 року № 2811-XII (в редакції Закону України від 22 березня 2001 року). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 20. Ст. 102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text> (дата звернення: 07.12.2024).

14. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16 листопада 2000

року № 2109-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 1. Ст. 2.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text> (дата звернення:
07.12.2024).

15. Про соціальні послуги : Закон України від 17 січня 2019 року.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення
21.08.2024).

НАУКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бориченко К. В. Види державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми. *Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права* : матер. Міжнар. наук. конф. (Одеса, 30 листопада 2012 р.) Т.1 / Відп. за випуск д.ю.н., проф. Дрьомін В.М.; Націон. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2012. С. 651-653.

2. Бориченко К. В. Механізм правового регулювання відносин у праві соціального забезпечення. *Правові горизонти*. 2019. №14 (27). С. 34-40.

3. Бориченко К. В. Міжнародна юрисдикційна форма захисту права на соціальне забезпечення. *Традиції та новації юридичної науки: минуле, сучасність, майбутнє* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 травня 2017 р.). У 2-х т. Т. 1 / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. С. 570-573.

4. Головацька А. К. Основні проблеми правового регулювання проведення перевірок платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. *Журнал східноєвропейського права*. 2017. № 40. С. 29-35.

5. Князькова Л. М. Проблеми правового регулювання обчислення, виплати та перерахунку пенсій колишнім працівникам міліції. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 2 (63). С. 50-54.

6. Князькова Л. М. Деякі питання реалізації права на соціальний захист працівників органів внутрішніх справ. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. №2. С.92-100.

7. Князькова Л. М., Іванов І. В., Кравцова М. О. Деякі питання виплати пенсій особам, які постраждали внаслідок військового конфлікту на сході України. *Правовий часопис Донбасу*. 2021. №4 (77). С. 75-84.

8. Князькова Л. М. Роль держави у соціальному захисті поліцейських. *Юридичний науковий електронний журнал Запорізького національного університету*. 2022. №3. С. 25-28.

9. Князькова Л. М. Напрями соціального захисту населення у зв'язку з військовою агресією Росії проти України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. №1. С. 64-69.

10. Князькова Л. М. Захист соціальних прав громадян України на шляху до Європейської інтеграції. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. №4. С. 163-171.

11. Князькова Л. М. Право на соціальний захист внутрішньо переміщених осіб. *Діяльність державних органів у період воєнного стану* : збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного онлайн-семінару (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 29 квітня 2022 року). Кривий Ріг, 2022. С.408-410.

12. Князькова Л. М. Захист соціальних прав внутрішньо переміщених осіб у період військової агресії Росії проти України: *Національне та міжнародне право: історія, сучасність, перспективи розвитку* : матеріали І–ї Міжнародної науково-практичної конференції до 110-річчя Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (м. Вінниця, 09-10 червня 2022 року). Вінниця, 2022. С. 132-136.

13. Князькова Л. М. Судовий захист прав громадян у період воєнного стану. *Забезпечення публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 01.07.2022 м. Кропивницький. С.177-180 .

14. Князькова Л. М. Деякі аспекти забезпечення запобігання домашньому насильству щодо жінок. *Актуальні питання протидії злочинності в умовах воєнного стану* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції 25.11.2022 м. Кривий Ріг. С. 255-259.

15. Князькова Л. М. Право на захист громадян України в країнах ЄС. *Проблеми реалізації норм Конституції України в умовах воєнного стану* : збірник Міжнародної науково-практичної конференції, 27 червня 2022 року. Івано-Франківськ. 2022. С.44-48.

16. Князькова Л. М. Імплементация міжнародних стандартів захисту соціальних прав внутрішньо переміщених осіб у національне законодавство та судову практику. *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики* : збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції, 23 червня 2022 року. Маріупольський державний університет. С.163-168.

17. Князькова Л. М. Деякі питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали суверенітет, незалежність та територіальну цілісність України. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія Право. 2023. №23. С.76-85.

18. Князькова Л. М. Правове регулювання права на забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, які захищали суверенітет, незалежність та територіальну цілісність України. *Актуальні проблеми приватного та публічного права* : збірник матеріалів V Міжнародної конференції, присвяченої 94-річчю від дня

народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, д.ю.н., професора Процевського О.І. 31.03.2023. м. Харків. С.211-214.

19. Князькова Л. М. Деякі питання захисту соціальних прав військовослужбовців та правоохоронців. *Правова наука та державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською агресією: теорія, практика, перспективи розвитку* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19.05.2023, Донецький Національний університет внутрішніх справ. Кропивницький С.324-328.

20. Князькова Л. М. Щодо імплементації в Україні міжнародних соціальних стандартів. *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики* : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (26 червня 2023 року, м. Київ) : Зб. тез наук. праць / за заг. редакцією М.В. Трофименко. Київ: МДУ, 2023. С.78-81.

21. Князькова Л. М. Виконання судових рішень щодо заборгованості пенсійних виплат. *Соціально-правова політика України в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови* : матеріали Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Київ, 10 листопада 2023 р.) / за ред. Д.І. Сірохи, С.М. Черноус, І.С. Сахарук; уклад. М.О. Денисюк. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. С.167-171.

22. Князькова Л. М. Європейські соціальні стандарти: правовий зміст. *II Маріупольський конституційний форум «Візії майбутнього: Конституційний вимір повоєнного відновлення України та Європейської інтеграції»* : збірник матеріалів і тез (м. Київ, 6 жовтня 2023 р.). Київ : ВАІТЕ, 2023. С.92-96.

23. Князькова Л. М. Академічна доброчесність: сучасний стан проблеми. *Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище* : збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 222-224.

24. Князькова Л. М. Імплементація досвіду соціального захисту Європейських країн у сучасну вітчизняну практику. *Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7-8 грудня 2023 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка : Маріуп. держ. ун-т. Київ: МДУ, 2023. С. 149-152.

25. Князькова Л. М. Деякі питання гендерної рівності у соціально-забезпечувальних відносинах. *Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції* : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів, співробітників закладів вищої освіти і наукових організацій, юристів-

практиків, магістрантів, аспірантів, докторантів, представників громадських організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та інших установ. м. Київ, 29 березня 2024 р. / За ред. проф. Татаренко Г.В. Київ: вид-во Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2024. С.38-42.

26. Князькова Л. М. Деякі питання впровадження стандартів Європейського Союзу у праві соціального забезпечення України. *Актуальні проблеми приватного та публічного права* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 95-річчю від дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О. І., Ломжа – Харків, 29 березня 2024 року. Харків : Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Видавництво: MANS w Łomży – Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2024. С.214-217.

27. Кучма О. Л. Сіньова Л. М. Право соціального забезпечення України : навчальний посібник. Київ : ФОП Маслаков, 2019. 306 с.

28. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г.І. Чанишева та ін. ; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.

29. Марич М. Г. Соціальне страхування : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 176 с.

30. Тарасенко В. С. Соціальні допомоги : критерії для класифікації. *Правове життя сучасної України* : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої ювілею академіка С. В. Ківалова. 16-17 травня 2014 року. Том II. О. : «Юридична література», 2014. С. 440–442.

31. Хайлова Т. В., Іванов І. В., Князькова Л. М. Соціальний захист працівників органів внутрішніх справ як гарантія соціальної безпеки держави. *Південноукраїнський правничий часопис: Науковий журнал Одеського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 1 (20). С.100- 105.

32. Чанишева Г. І., Тарасенко В. С. Умови призначення пенсії за віком матерям осіб з інвалідністю з дитинства. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 3. С. 40-44.

Навчально-методичне видання

Князькова Любов Михайлівна

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН, БЕЗПЕКИ ПРАЦІ
ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ :**

**методичні рекомендації
до виконання індивідуальних завдань**

самостійне електронне мережеве видання

Публікується в авторській редакції